

DEFENDITU HEZKUNTZA

ITZALI LARRIALDIA

Unitate didaktikoa

DBH eta HELDUAK

ADIN GOMENDATUA: 12 urtetik gora.

IRAUPENA: 40-50 minutuko saio bat (irakasleek eta monitoreek beren ikastetxeko edo lantokiko saioen iraupenera egokituko dute).

HELBURU NAGUSIAK

1. Milioika gizon-emakume bizi diren egoera ezagutzea ez baitute gauzatzerik hezkuntzarako duten eskubidea, dela behar besteko inbertsiorik ez dagoelako, dela gatazkek, indarkeriak, hondamendi naturalek, osasun krisiek, klima-aldaketak edota desberdinkeria sozialak eragindako egoeren ondorioz.

2. Larrialdi-hezkuntzak eraldatzailea eta inklusiboa izan behar duela eta gune seguru bat eman behar duela ulertzea, haur, nerabe, familia, komunitate eta herrialdeentzako babesa eta etorkizun hobea bermatze aldera.

3. Hezkuntzak eragin onuragarria duela eta aldaketa-eragilea nahiz eraldatzailea dela ulertzea, aukera ematen baitu pobreziatik ateratzeko, desberdinkeriak amaitzeko eta gizarte bidezkoago eta jasangarriagoetan bizitzeko.

4. Zer erronka eta helburu lortzekoak ditugun jakitea, hezkuntza inklusiboa, ekitatiboa eta kalitatezkoa

bermatzea erdiesteko pertsona guztientzat eta munduko leku guztientzat, bizitza osorako (4 GJH).

5. Kontzientzia kritikoa eta eraldatzailea sortzea, ikastetxeek bizikidetza positiboan, tolerantzia eta aniztasunaren errespetuan oinarritutako giroa sortzeko konpromisoa izan dezaten, harrerako hezkuntza-komunitateak sustatuz.

6. Herritar aktiboak garen aldetik, norberak arduraz jokatzeko larrialdi-egoerak eragiten dituzten egoera bidegabeen eta desberdinkerien aurka, eta pertsona guztiok egoerak aldatzeko zerbaitegin dezakegula ulertzea.

LANTZEN DIREN FUNTSEZKO GAITASUNAK

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako gutxieneko irakaskuntzak eta haien antolamendua ezartzen dituen martxoaren 1eko 217/2022 Errege Dekretuan jasotakoak:

- Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna.
- Gaitasun pertsonala, soziala eta ikasten ikasteko gaitasuna.
- Herritar gaitasuna.
- Ekintzailatzarako gaitasuna.
- Kontzientzia eta adierazpen kulturalerako gaitasuna.

TESTUINGURUA ETA JUSTIFIKAZIOA

Hezkuntza funtsezko giza eskubidea da eta norberaren eta jendearen garapena ahalbidetzen du, bizikidetzak baketsua eta bizitza duinerako aukerak sustatzen dituzten gizarteak eraikitzeko. 2023 Agendak bere garapen jasangarriko helburuetako (GJH) batzuetan zehaztua du. Horrela, 4. GJHk hezkuntza ekitatiboa, inklusiboa eta kalitatezkoa azpimarratzen du; 16 GJHk gizarte baketsuak eta inklusiboak sortzearen garrantzia nabarmentzen du; 11 GJHk hiri seguruak eta jasangarriak ditu xede, eta horrek herritarrak bere eskubideez eta ardurez ohartuta heztearen garrantzian eragiten du; eta 5. GJH inoiz baino beharrezkoagoa da, larrialdi-egoeretan ez dagoelako berdintasunik hezkuntza eskuratzeko; bereziki, neskato eta emakumeentzat.

Kalkuluen arabera, **munduan 234 milioi haur eta nerabek pairatzen dituzte gerren, klima-aldaketaren, desplazamendu behartuen eta krisi luzeen ondorioak, eta horrek haien hezkuntza eskubidea urratzen du** (Education Cannot Wait, 2025). Horri gehitu behar zaio 43,4 milioi haurrek ihes egin behar izan dutela indarrez beren etxeetatik. (Entreculturas, 2024). Arrazoi horiek direla medio, askotan haur eta nerabe horiek ez dute eskolara joaterik. Horrek hezkuntza eteten du, eta hezkuntzak bere eginkizuna betetzea eragozten du, bake- eta babes-elementu gisa, krisi eta larrialdi berriek haurtzaroan izan ditzaketen ondorio eta inpaktu zuzenen aurka, hamaika arriskuri dagokionez: emakumeen salerosketa, lan-esplotazioa, gerrarako erreklutamendua, haurren ezkontza, desplazamendu behartuak, osasun publikoko larrialdia (epidemiak, pandemiak), hondamendi naturalak eta klima-aldaketaren ondorioak (lehorteak, uholdeak, lurrikarak, tifoia, urakanak...), gatazka armatuak, krisi ahaztuak, goseteak eta pobrezia. Egoera horren ondorioak larriagoak dira neskato eta emakumeentzat.

LARRIALDI-EGOERETAN, HEZKUNTZA ALDAKETA-ERAGILEA DA ETA BIZITZAK SALBATZEN DITU.

Lagungarria da haur eta nerabeek larritasun, izu, segurtasun falta eta estres egoerak gainditzeko, haien erresilientzia garatuta eta suspertze fisiko eta emozionalerako tresna eta espazio seguruak emanda. Hezkuntzari esker, gainera, oinarritzko trebetasunak eskuratzen jarraitu eta bidegabekeriaren gupil zoroa hausten dute, eta horrek bizitza duin eta jasangarri baterako aukerak bermatzen ditu etorkizunari begira.

Larrialdi hezkuntzarako eskubideak agenda politiko guztietan egon beharko luke, testuinguru humanitarioetan eta larrialdietan jardun behar denean. 2023an ez zen lortu larrialdi hezkuntzaren finantzaketaren igoerari eustea eta, aurreko urtearekin alderatuta, % 9ko jaitsiera izan zen, hots, 805 milioi dolarreko jaitsiera (*La educación en emergencias. Una tabla de salvación - Educo, 2023*).

Hezkuntzak gaitasun pertsonalak, emozionalak, sozialak eta zibikoak sustatzen ditu, eta, aldi berean, pertsonen garapen akademikoa ahalbidetzen du. Balioetan oinarritutako hezkuntza, hezkuntza eraldatzailea edo herritartasun globalerako hezkuntza, hots, aniztasunaren aberastasuna aintzat hartu eta gainerako pertsonetako komunikazioa erraztea ahalbidetuko duena, bide bakarra da indarkeria desagerrarazteko eta bakearen kultura eraikitzeko. Ingurune segurua bermatuko duten hezkuntza-programa malgu eta kalitatezkoetan inbertitu behar da.

Laburbilduz, **hezkuntza funtsezkoa da justizia soziala sustatzeko eta gizartearen garapen jasangarria sortzeko, bizitza duina bermatuta. Hezkuntza.** larrialdi-egoeretan sustatzea funtsezkoa da etorkizun hobe lortzeko, pobrezia eta desberdintasunari aurre eginez. Halaber, intolerantzia eta indarkeria amaitzeko modu bakarra da, bai hezkuntza-inguruneetan, bai gizarte osoan, eta ezinbesteko tresna da gatazkak modu baketsuan konpontzen laguntzeko eta bakearen kultura sustatzeko.

4. GJH ez da eraginkorra izango krisi eta larrialdi testuinguruetan ere hezkuntzarako sarbidea bermatzen ez bada.

CMEK ESKERRAK EMAN NAHI DIZKIE

material didaktiko hauen edukiak lantzen aritu diren pertsonen, bai eta iradokizun hauek onartu eta ikasleekin abian jartzen dituztenei ere. Horrela, mundu hobe bat eraikitzeko konpromisoa berresten dute, hezkuntzak etapa horretan duen botere eraldatzaileaz jabetuta, hezkuntza larrialdi-egoeretan bermatzea ardatz harturik.

Saioa KAMERA, ARGIAK ETA EKINTZA! (ZAPALDUAREN ANTZERKIA)

MATERIALAK →

Positak, boligrafoak, *atrezzoa* (antzerkia egiteko) jantziak, **eskuargia**.

SAIOAREN GARAPENA ↓↓

Saio bat bakarrik egiteko aukera badago, azaltzen diren kasuetako bat edo biak aukeratzea.

Unitate didaktiko honetan metodologia aktiboa, parte-hartzailea eta artistikoa erabiliko dugu, antzerkiaren eta mugimenduaren bidez. Horri esker, **ikasleek ezagutuko dituzte zer zailtasunik aurre egiten dieten haurrek larrialdi-egoeretan kalitatezko hezkuntza eskuratzeko, eta haiekin enpatizatzen ikasiko dute.**

Eskubide hori askotan urratu egiten da eta, ondorioz, ezin dira eskolara joan. Horrela, hezkuntzak larrialdi-egoeretan egiten duen ekarpenari buruzko gogoeta sustatuko da.

Irakasleen eginkizuna izanen da hala dinamikak nola eszena antzeztuetatik atera daitezkeen pentsamenduen ondoko dinamizazioa prestatzea (gogoeta posible batzuk adierazten dira, ikasleen eta ikasgelako dinamikaren arabera egokitu daitezkeenak).

Hemen aurkezten diren dinamikak tutoreak egin ditzake, edo bestela, irakaskuntza taldeko edozein kidek. Gure ustez, saio honetan espazioa oso garrantzitsua da. Ekitaldi aretoa leku aproposa izan daiteke saioa egiteko edo, bestela, mugimendurako eta antzezpenarako aproposak izan daitezkeen espazioak.

Zapalduaren antzerkia Augusto Boal (Rio de Janeiro, 1931-2009) antzerkigile, idazle eta zuzendariak sortutako teknika bat da.

Antzezpen forma baten teoriaren, estetikaren eta teknikaren oinarriak ezarri zituen, errealitate sozialarekin konprometitua, horri "zapalduaren antzerkia" izena emanda. "Formulazio teoriko horrek

eta antzerki-metodo horrek Paulo Freireren zapalduaren pedagogia dute oinarri, bai eta arte forma batzuk ere, ez soilik antzerkian" (Baraúna, 2011, p. 44-45). Ikusleek rol pasiboa izateari uzten diote rol aktiboa bere gain hartzeko; planteatzen diren egoeren zergatiak ulertzen dituzten, eta haietan aldaketak proposatu, egoerak eraldatzeko. Gizartea eraldatzeko tresna bat da.

Esteka honetan tresna honen kakoak aurkituko dituzu: <https://drive.google.com/file/d/10CF3Vv6EjhzghEKtIRT-tKNQzFB5GEbOU/view>.

Zapalduaren antzerkiaren antzezpenei buruzko bideoa: [La Hoja Blanca - YouTube](#) (Hoja Blanca-tik hartua).

**LEHEN SAIOA:
ZAPALDUAREN
ANTZERKIA SARTZEA
ETA PRESTATZEA →**

**LEHEN DINAMIKA: ESADAZU
HITZ BAT ETA JARRAITU**

Denbora: 15 minutu, gutxi gorabehera. Antzerkiaren munduan sartu baino lehen, izotza hausteko dinamika bat egingo dugu giroa berotzeko: **Esadazu hitz bat eta jarraitu.**

Ikasleak zutik egonen dira ikasgelan barreiaturik. Dinamika aproposa da gorputza eta gogoia erlaxatzeko zapalduaren antzerkian parte hartu baino lehen <https://pronombra.es/>.

Kasu honetan, aurten SAMEn landuko dugun gaia izanen dugu dinamikaren ardatza: **Larrialdi hezkuntza.**

Irakasleek ikasleei esango diete aretoan ibiltzeko eta gurekin topo egiten duen pertsonari gure izena esateko. Izena esatean, eskua elkarri eman eta izenak elarri "gurutzatuko" dizkiogu. Hau da, lehen pertsonaren izena aretoan topo egiten dugun bigarrenari esango digou, eskua emanez. Horrela hurrenez hurren, harik eta pertsona guztiek gainerako guztiei eskua eman arte. Eskua ematen dugun bakoitzean, izen ezberdin bat esango dugu.

Ondoren, **irakasleak aurtengo leloa esango du ozenki: "Defenditu hezkuntza, itzali larrialdia"** eta azalduko du hitz bat pentsatu behar dela larrialdi hezkuntzari buruz eta gure izenaren

inguruan egindako dinamika bera egin behar dugula, baina orain gai berri horrekin zerikusia duen zerbaitekin.

Ondotik, aulkira itzuli eta ikasle bakoitzak iritsi zaizkion hitzak idatziko ditu posit-etan. Ondoren, ozenki partekatu eta hitzak arbelean jartzen joango gara, zer hitz sumatzen ditugun negatibo eta zer hitz sumatzen ditugun positibo kokatzeko.

- Hitz positibo gehiago atera dira? Hitz negatibo gehiago?
- Zer informazio iristen zaigu larrialdien gainean? Eta nondik iristen zaigu? Hedabideetatik? Sare sozialetatik?
- Informazio zehatzik iristen ote zaigu hezkuntzarako eskubidean egoera horietan?

Aldez aurreko gogoeta horrek behar diren zimenduak jarriko ditu zapalduaren antzerkiko eszenak garatzeko.

Ikasleekin gatazken inguruan gogoeta egiten dugun aldi bakoitzean, bereziki zaindu behar dugu hizkuntza, gorrotozko diskurtsoak alde batera uzteko (1. eranskina: Gorroto Diskurtsoak).

Irakasleak zapalduaren antzerkiaren teknika azalduko die ikasleei. Bizipenezko artearen bitartez, lau larrialdi-egoera landu nahi ditugu eta haietan guztietan hezkuntzarako eskubidea urratutik gelditzen dela.

Azken proposamena izanen da larrialdiko errealtate hori eraldatzea, hezkuntzarako eskubidea urratu baita. Bada, egoera berrian, haurrek eta nerabeek hezkuntzarako eskubidea izango dute, eta ikusiko da egoera berriak zer ekarpen egiten duen. Irakasleek teknika horren protagonista izanen dira. Gure iritzi, arraz tresna osoa eta parte-hartzailea da gai hori lantzeko, guztiz beharrezkoa baita ikasgelan lantzea eta guztiz proposa gaur egun.

BIGARREN DINAMIKA: ZAPALDUAREN ANTZERKIAREN PRESTAKETA

Lehen urratsa:

Ikasleak lau taldetan banatuko ditugu. Irakasleak paper bat emango dio talde bakoitzari eta bertan agertuko da zer paper antzeztu behar duten eta eszenaren garapena, zapalduaren antzerkiarekin bat:

Klima-larrialdia

Plastikozko botila batean emango da.

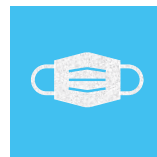
Gatazka belikoaren larrialdia

Txilibitu edo sirena batekin emango da.

Giza mugimendu behartuaren larrialdia

Marta termiko batekin emango da edo, halakorik ezean, zapata batekin.

Osasun krisiaren larrialdia

Musuko batekin emango da.

Planteatutako istorioak 2. Eranskinean daude garatuta: Krisi- eta larrialdi-egoerak.

Bigarren urratsa:

Denbora: 30 minutu, gutxi gorabehera Talde bakoitzak bere istorioa irakurri, barneratu eta antzeztuko duten bizipenaren fokua non jarri behar duten nabarmendu, eta paperak banatuko dituzte. Orain, eszena sormenez eta denen artean muntatu behar dute.

- Nor izanen da ikasle palestinarra, Bangladesheko haurra edo irakasle perutarra?
- Zer beste pertsonaia dira funtsezkoak eszena garatzeko?
- Nolakoa izango da agertokia?
- Beste elementurik erabiliko dute eszena apaintzeko? Jantziko dira?

Denbora gehiago behar badute larrialdi-egoeretako hezkuntza-eskubidearen urraketa egoeraren eszena prestatzeko, beste une batzuk erabil ditzakete; jostaldia, adibidez.

BIGARREN SAIOA: ZAPALDUAREN ANTZERKIAREN ESZENARATZEA →

15 minutu baliatuko dira
antzeppen bakoitzerako.

Ondoren, denborak zehaztuko ditugu, bai eta eszenaren eta gogoetaren urrats bakoitzaren garapena ere.

1. LARRIALDI-EGOERA BAKOITZAREN ANTZEPPENA

Denbora: 5 minutu, gutxi gorabehera Lehen taldeak bere eszena antzeztuko du. Gatazka antzeztuko da baina konponbiderik gabe. Paperean are gehiago sartzeko, antzeppenarekin bat heldu den jantziak ekarriko dituzte, eta ikasgelak anfiteatroaren itxura hartuko du. Antzeppena taldeko kide guztien ekarpenen emaitza izango da.

2. TALDE GOGOETA

Denbora: 5 minutu, gutxi gorabehera Lau antzeppenetan, oso muturreko eta eguneroko egoerak ikusiko ditugu, eta haietan, desberdinkeriak, bazterkeria eta bidegabekeria agertzen dira hezkuntza-eskubidean eta eskubide horren urraketa larrialdi-egoeretan. Irakasleek elkarriketa parte-hartzailea sustatuko dute, eszena antzeztu berri dutenen ikuspuntuak aberastua.

- Nola sentitu dira eszena antzeztean?
- Nolakoa izan da eszena planteatzeko prozesua?
- Zer antzeztu nahi izan dute? Eszena ikusi dutenek ere beren iritzia emango dute.
- Zerk eragin die? Zer sumatu dute? Nola sentitu dira? Egoera horretan egotera, nola sentituko lirake?

Planteatu zaie egoera beren errealitatetik hurbil edo oso urrun ote dagoen. Irakasleen eginkizuna oso garrantzitsua da prozesuan laguntzeko, eta pertsona guztiak libre eta seguruak sentitzeko, eta beren ekarpenak egiteko.

Ondoren, irakasleak honako galdera hau egingo die, behin larrialdi-egoera antzeztutakoan: **Nola urratu da hezkuntzarako eskubidea?**

Urraketa horri buruzko gogoeta egingo da, bakoitzak berea eginez, eta bigarren galdera bat egingo zaie: **Zer ekarpen egin dezake hezkuntzak larrialdi-egoera horietan?**

Nola aldatuko litzateke eszena hori hezkuntzarako sarbidea balego?

SAME honetako elementua eskuargia da eta ikusgaitasun oso garrantzitsua izango du ikasgelan. Ikasleek eskuargi bat eraman beharko dute antzeppen egunean.

**Eskuargia hezkuntzak
ilunaldietan argia
ematearen metafora da.
Ilunaldiak larrialdiak eta
krisiak dira.**

Larrialdiko errealitate fisiko batez ari gara, hau da, komunikazioak eta energia itzaltzen direnean, eta argiak, hau da, hezkuntzak, ematen duen sinbolismoa nabarmendu nahi dugu, itxaropenaren irudia baita eta une larri eta beldurrezkoetan gidatzen baikaitu.

Era berean, bestelako gauzak ematen dizkigu, hala nola tresnak, segurtasuna, babesa, erresilientzia eta egonkortasuna larrialdi- eta krisi-egoeretan eutsi ahal izateko. Elementu hori antzerkiaren bigarren zatirako erabiliko da.

Hitz egitera doan ikasle bakoitzak bere eskuargia hartuko du. Nahi badu, piztuko du, are sinbolismo handiagoa emateko, eta hezkuntzarako eskubidean eta larrialdi-egoeretan egiten duen ekarpenaz esatera goazena nabarmentzeko.

3. ANTZEPPENA, ESZENAN HEZKUNTZA SARTUTA

Denbora: 5 minutu, gutxi gorabehera Behin esan eta azaldu dutenean nola aldatuko litzuketen eszenak, protagonistak hezkuntzan sartzerik izango balute, ikusleak parte hartzera eta eszenaren aldaketaren parte izatera gonbidatuko ditugu, gogoetagai izandako ekarpen berriak sarturik.

Orain, antzeztu duten eszenak hezkuntzarako eskubidea sartuko du larrialdi-egoeran.

✳ **Eszena eraldatzera ateratzen diren pertsonak beren eskuargi fisikoak eramango dituzte.**

Antzerkiko tresna horrek aurreko eszenetan antzeztutako errealitatea aldatzeko aukera ematen digu. Horrela, pertsonok bidegabekeriaren aurrean aldaketa-eragile gisa dugun gaitasuna sustatuko da, eta nola eraldatu dezakegun mundua tokiak tokikotik itun global batera iristeko.

Ikasgela taldean, saioan planteatu ditugun funtsezko gogoetak partekatuko dira.

Bukatzeko, saioaren ardura duen irakasleak ikasleei azalduko die zer ekarpen egiten duen hezkuntzak larrialdi-leku horietan. Irakaslea 3. Eranskinean

bermatu daiteke: Zergatik da beharrezkoa larrialdi hezkuntza?.

Gogoeta horiek guztiak islatuak geldituko dira gero Larrialdi eta Ebakuazio Gunera eramango diren eskuargietan (4. eranskina: eskuargi silueta)

SAIOAREN BUKAERA →

Behin proposatutako dinamikak egin ondoren, ikasleekin gogoeta egindakoan eta eszenak egin eta eraldatu ditugunean, azken zati bat baizik ez zaigu geratuko:

larrialdi hezkuntzak zer ekarpen egiten duen ikusaraztea (eskuargiak) eta hezkuntzarako eskubidearekin dugun konpromisoa ere nabarmentzea.

Garrantzitsua da unitate didaktikoa egokiro bukatzea, denbora tarte gozagarria pasatzea lortzeko eta, horrez

gain, helburuak betetzeko. Horretarako, saioa Larrialdi eta Ebakuazio Gunean bukatuko dugu. Parte-hartzaile guztiak elkarrekin, eskuargi horiek guztiak hezkuntzaren elementuaren ondoan jarrita.

Larrialdi eta Ebakuazio Gunea berbera denez ikastetxe guztientzat eta maila guztientzat, unitate didaktikoa dagoen webgune berean ageri den dokumentu erantsian aurkituko dituzue gunea prestatzeko jarraibideak.

baliabideak ez badatoz bat zure hezkuntza-etapakoekin edota bestelakoak interesatzen bazaizkizu, arazorik gabe landu ditzakezula, material arras moldakorrak baitira eta erraz egokitzen baitira.

1. ERANSKINA

GORROTO- ➔ DISKURTSOAK

Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainaren bidez (CME), gorroto-diskurtsoari buruzko definizio honekin egiten dugu bat: arrazakeriazko gorrotoa (kulturala, erlijiosoa eta/edo jatorriari buruzkoa) nahiz desgaitasunarekiko, osasun mentaleko egoerekiko eta sexu- eta genero-dibertsitatearekiko gorrotoa edo matxismoa eta aporofobia zabaldu, eragin, sustatu eta justifikatzen duen adierazpide oro, edota intolerantziak eragindako beste gorroto modu batzuk, demokrazia, gizarte egonkortasuna, bakea eta kultur kohesioa/dibertsitatea eta aniztasuna higitzen dutena (Komunikazio Komunitario, Alternatibo eta Parte-hartzailearen arloko Ikerketa Sarearen eta Nazio Batuen definizioan oinarritua). Riccap, VV. AA. 2017 eta Nazio Batuak).

Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainaren bidez, gorroto-diskurtsoak eraldatuko dituen hezkuntzaren alde egiten dugu, banakoei nahiz giza taldeei kalte handi handia eragiten dieten diskurtsoak baitira; horretarako, begirada kritiko eta globala darabilgu, gorroto-diskurtsoak zerk eragiten dituen topatzeko eta zer ondorio dituzten erakusteko. Diskurtso horiek haustea jarraitu beharreko bidea iruditzen zaigu mundu bidezkoago, gizatiarrago eta jasangarriagoa eraikitzeko. Ematen dugun pauso bakoitza lagungarri zaigu huraxe lortzeko bidean. Informazio gehiago:

<https://same2024.cme-espana.org/>

2. ERANSKINA

KRISI- ETA LARRIALDI-EGOERAK

1. Klima-larrialdia: BANGLADESH

Planteatu dugun egoeran, uholdeen ondorioz ikasleek ezin dute bat-batean eskolara joan. Horrek esan nahi du erabat urratzen ari zaiela hezkuntzarako duten eskubidea. Ondoko eztabaidan gogoeta egin daiteke klima-aldaketa-aren zergatiaz eta ondorio guztiez.

Bangladesheko Laksam Pilot High School ikastetxean ikasten duzu. Egutero bezala, esnatu eta jaikitzen zara zure etxean. Pixka bat kostatzen zaizu baina gosaldia eta laster izango duzun zientzia azterketaz pentsatzen duzu.

Ama sukaldean dabil eta prestatzen ari da oihal-lantegi batera lanera joateko. Egutero osoa etxetik kanpo emango du. Telebista piztua dago. Azken egunotan montzoi-eguez mintzatu izan badira ere, orain Estatuak abisu larria eman du eta jendea ohartarazten zaio oso euri egun korapilatsua dela eta etxetik atera behar dutela. Esaten dute egoerak hainbat egun iraun dezakeela eta ondorioak hondagarriak izan daitezkeela zure herrian bizi zareten pertsonentzat. Bat-batean, euria hasten du goian-behean, izugarri, eta minutu gutxian langar eurtik tifoia pasatu da, hain azkar, ez baitakizu ere zer unetan gertatu den guztia. Inpaktuzko tifoia baten aurrean zaude, eta ondorioak ikaragarriak izango dira. Ura ziztuan doa kaleetan behean, dena aurretik eramanda; ibaiek gainezka egin dute, argia itzali da, komunikazioak eten dira, bai eta internet ere, jakina. Mugikorrek ez dute funtzionatzen eta, leihoen hotsa beldurgarria da.

Amari besarkada eman eta ziurgabetasun handia sentitzen duzu. Emozio asko daude nahasian: beldurra, larritasuna, amorrua, tristezia, ulertu ezina, haserrea. Bat-batean, zure bizitza ez da aurretik bezalakoa izango.

Handik astebetera, zure herria erabat hondatua gelditu da, euriak dena eramanez aurretik, bai eta jende asko hil ere. Estatuak barrakoiak prestatu ditu orube batean eta orain hortxe zaude zure amaren ondoan.

Oraindik ere ez duzu zure lagunak topatu. Triste baina ilusioz izeba eta lehengusu-lehengusinen bila ari zarete. Dena aldatu da astebetean. Zure eguneroko bizitza ez da aurretik bezalakoa izango. Eskolara ez joateak kezka handi bat eragiten dizu, ea berriz ere ikusiko ote dituzun zure lagunak bizirik.

Orain, zure herria espetze bihurtu da. Ez dago inolako komunikaziorik kanpoaldearekin, ez mugikorrik, ez garraiorik, ez elikadura arlokorik, ezta hedabideen bitartez ere. Ezin diozu inori kontatu zer gertatu zaizun, eta ezin jakin nola dauden zure lagunak. Bizirik irauteko, giza laguntzaren bat iritea da itxaropen bakarra.

Istorioa honako albiste honetan dago oinarritua:

<https://www.anred.org/2022/06/29/desastre-en-bangladesh-la-crisis-climatica-al-desnudo/>

Irakasleak animatu nahi ditugu esteka horiek ikustera, gertakiaz eta haren ondorioez gehiago

jakiteko: <https://ciencia.nasa.gov/cambio-climatico/los-efectos-del-cambio-climatico/> eta https://www.unep.org/interactives/emissions-gap-report/2023/es/#section_-1

Argibideak CME-SAMEren 2019 eta 2020. urteetako unitate didaktikoetan aurkituko duzu:

Salba ditzagun ozenakoak! eta Hezkuntza defentatzen dugu munduari eusten diogu.

2. Larrialdi belikoa: **PALESTINA**

Planteatu dugun egoeran, indarkeriaren eta gatazka belikoaren ondorioz ikasleek ezin dute bat-batean eskolara joan. Horrek esan nahi du erabat urratzen ari zaiela hezkuntzarako duten eskubidea. Ondoko eztabaidan gogoeta egin daiteke Gazako zerrendan eta Ekialde Hurbilean duten egoeraren zergatiaz eta ondorio guztiez.

Duela 12 urtetik hona, errefuxiatuak dauden pertsonen zelai bateko ikaslea zara Gazako zerrendan; ez duzu hangoaz bestelako hezkuntza motarik ezagutzen, zure bizitza barrakoen eta giza laguntzaren artean garatzen baita, normaltasun osoz.

2023ko urrian, hankaz goratu da erabat zure, zure familiaren eta zure inguruko guztien egoera. Gazako zerrendan zenuten bizitza inoiz ez da lehen bezalakoa izango. Zure eskola desagertu da eta zu ziurgabetasunean bizitzen hasiko zara. Egoera etsigarria eta ankerra da. Indarkeria areagotu da eta mezu kontraesankorrak ematen dizkizute, alde batetik bestera eramaten zaituztete, salgaia bazinate bezala. Alde guztietatik begira deshumanizatu zaituztete. Kontrola galdu duzu, ez baitakizu non esnatzen zaren eta non lo egingo duzun egunero. Ibilbide luzeak egiten dituzu, oso luzeak, jan gabe, urik edan gabe, eta beldurrak jota. Beste batzuetan, ibilbideetan laster egitera behartzen zaituzte, bonbak hurbil erortzen baitira eta dena etortzen da behera. Zarata beldurtzeko modukoa da.

Etengabe eramaten zaituztete alde batetik bestera, eta gerra zu eta zure inguru osoa suntsitzen ari da. Bonben zarata zuen ibilbideko osagaia da, ez dakizu nora iritsiko zareten, baina horretara behartuak zaudete, ezer ere zalantzan jarri ahal izan gabe. Beldurra sentitzen duzu, mina, atsekabea, nahigabea, kezka, samina, izua eta ikara, ikara izugarria. Ez zara librea, inoiz ere ez zara librea izan, baina zenuten apurra kendu dizute orain. Orain ez zoaz eskolara, hau da, zure lagunekin jolas egiten eta ikasten zenuen tokira. Hura guztia amets lauso bat bezala gogoratzen duzu, inoiz gertatu izan ez balitz bezala.

Triste sentitzen zara, itzalia, negar egiteko gogoia duzu egun osoan. Zure gurasoek besarkada asko ematen dizkizute, zugar irribarreak eragiteko, baina gorputza oso minberatua duzu, eta larrimina eta etsipena sentitzen dituzu. Ez duzu gertatzen ari den deus ulertzen. Zure hezkuntzarako eskubidea erabat dago urratua. Ez duzu eskolara joaterik. Zure ametsak hautsiak daude eta ez duzu itxaropenik.

Istorioa honako artikulua honetan dago oinarritua:

<https://www.unicef.org/es/emergencias/13-emergencias-que-exigen-mas-atencion-en-2024>

Irakasleak animatu nahi ditugu esteka hau ikustera 2024an piztu zen gatazka ezagutzeko:

<https://unrwa.es/actualidad/sala-de-prensa/un-ano-de-masacre-y-decadas-de-sufrimiento-y-ocupacion/>

Benetako istorio gehiago ezagutu nahi badituzu, hona hemen Tik Tok bideoak: Ikasle palestinarren

istorioak: <https://www.tiktok.com/@unrwa.es?lang=es>

Argibideak CME-SAMEn 2018. urteko unitate didaktikoetan aurkituko duzu:

Hezkuntza, bakerako bidea. Utzi zure aztarna!

3. Giza mugimendu behartuaren larrialdia: **SUDAN**

Planteatu dugun egoeran, mugikortasun behartuaren ondorioz ikasleek ezin dute bat-batean eskolara joan. Horrek esan nahi du erabat urratzen ari zaiela hezkuntzarako duten eskubidea. Ondoko eztabaidan gogoeta egin daiteke 2023an piztutako gatazkak eragin duen egoeraren zergatiaz eta ondorio guztiez. Halaber, mugikortasun behartua eragiten duten beste zergatik batzuk landu daitezke, hala nola etorkizun hobeago baten bilaketa, pobrezia, klima-aldaketa, jazarpen politikoa, sexu-identitatearen ondoriozko jazarpena, etab.

Sudango haur bat zara. Zure herrialdeak urte asko daramatza giza krisian, baina iaz beste gatazka bat piztu zen, eta ondorioak hondagarriak izan dira. Lozorro etengabea sentitzen zara, beti gatazkan bizitzeren sentsazioarekin; ez dakizu zerk eragin duen, baina haren ondorioz, pobrezian bizi zara, zure familiarekin eta lagunekin batera. Zure normaltasuna da hori. Gatazka berria piztu denetik, kanpoko laguntzari esker dituzue elikagaiak, edateko ura, laguntza psikologikoa, hezkuntza eta babesa. Etengabe galdetzen diozu zeure buruari zer egiten duten zure herrialdeko ordezkari politikoak. Baina sekulan ez dituzu erantzunik, ezta galderak e giten dizkiezun pertsonak ere. Gatazkak zu ukitzen zaitu, baina baita zure herrialdeko beste 24 milioi haurren ongizatea ere. Datu ikaragarriak dira, eta 3 milioi ihesi joan behar izan duzue, ezin zelako inola ere bizi. Gatazkaren ondorioz eta, horrekin batera, osasunik, hezkuntzarik, urik, elikagairik eta segurtasunik ez izatearen ondorioz, ziztu bizian ihes egin behar izan duzue zuen etxetik.

Zure egoera honela kontatuko duzu: *“Orain, giza karabana batean gaude, ez dakigu nora goazen, sentitzen dugu inork ere ez gaituela inon nahi, eta gure lurra kendu digute, bai eta gure etxea, gure kultura, gure bizilekua ere. Ingurunea pixka bat latza bazen, gutxienez oinarrizko behar guztiak aseak genituen. Leku horretako kide sentitzen nintzen eta, orain, ez dakit bihar nora joango naizen, ezta jan ahal izango ote dudan ere. Gu goazen taldearen urratsei jarraitzen diegu, baina uste dut inork ere ez duela argi zein den gure helmuga. Zalantzarik gabe, gure ingurunetik ateratzea bide bakarra zen bizirik segitzeko, baina ez naiz guztiz seguru sentitzen eta orain neure buruari galdetzen diot ea hau bizitza ote den”.*

Ihes egin aurretik, eskolan kolorea topatzen zenuen bizi beharra zenuen iluntasunean. Ikasi eta jolasean aritzen zinen, zure lagunekin hitz egiten zenuen, Tik Tokerko bideoak partekatzen zenituen, irakasleak irakasgai asko erakusten zizkizuen oso modu entretenigarrian. Ongi sentitzen zinen eta barre ugari egiten zenuten. Tarte horretan, zure errealitatea alde batera uzten zenuen.

Orain, ezinbestean zur etxetik ihes egin behar izan duzun honetan, inor ez da oroitzen eskolara joan behar duzunik, ez du lehentasunik, baina zuretzat oso garrantzitsua zen egunero eskolara joatea, eta zure irakasleak eta zure jolas kideak ikusi. Orain, berriz, leku seguruago baterantz oinez segitzea da garrantzitsua, aterpe baten bila, bonbak egunetik egunera pixka bat urrunago gelditu daitezten.

Istorioa honako artikulua honetan dago oinarritua:

<https://www.unicef.org/es/emergencias/13-emergencias-que-exigen-mas-atencion-en-2024>

Irakasleak animatu nahi ditugu esteka hau ikustera, Sudanen 2023an piztutako gatazkaz gehiago

jakiteko: <https://www.unicef.org/emergencies/emergency-response-sudan> eta

<https://www.youtube.com/watch?v=ioxuJ3urIKU&t=50s>

Argibideak CME-SAMEn 2016. urteko unitate didaktikoetan aurkituko duzu:

[Hezkuntzak babesten gaitu, babes dezagun haren finantzabidea.](#)

4. Osasun larrialdia: COVID-19AREN PANDEMIA

Planteatu dugun egoeran, COVID 19aren ondorioz ikasleek ezin dute bat-batean eskolara joan. Horrek esan nahi du erabat urratzen ari zaiela hezkuntzarako duten eskubidea. Ondoko eztabaidan gogoeta egin daiteke COVID-19aren pandemiaren zergatiaz eta ondorio guztiez.

Peruko mendialdeko Apurímac herriko landa-eskolako irakaslea zara. Liliana duzu izena eta 45 urte dituzu. Izugarri maite duzu maistra izatea; txikitandik beste pertsona batzuei irakatsi nahi zenien. Etxean anaiei esaten zenien lurrean esertzeko, batuketak eta kenketak egiten irakasteko. Bokazioa da zugan.

Pandemia iritsi zenean, bokazioak ukitu gabe zirauen bere horretan eta inoiz baino indartsuagoa. Mundua gelditu zen, eta hezkuntza egoera horretara egokitu behar izan zen, gure bizitza osoa bezala. Hasiera batean, larritua eta galdua sentitu zinen egoera berriari aurre egiteko moduz, baina laster errealitate berrira egokitu ziren. Urdur geroztik, eskolak urrutikoak izango ziren. Pantailak indarra hartzen hasi ziren, ikasleen eta haien familien etxeetan sartzeko.

Egoera berri hura zela eta, inoiz baino ageriagoak gelditu ziren familien arteko arrakalak. Zure ikasleen egoera eta haien etxean zuten egoera ere ezagutu ahal izan zenuen hurbilagotik. Baina zure ikasle guztiek ez zituzten pantailak eskura, eta pantaila zutenek, askotan, konexioa galtzen zuten; ondorioz, ez zegoen komunikaziorik eta, horren ondorioz, hezkuntza-eskubidea urratua gelditzen zen. Ezinezkoa zen eskola osoa deskonexiorik gabe egitea. Eta, jakina, ezinezkoa zen ezagutzak, gaiak, curriculum eta balioak lantzea; ezinezkoa ere etxeko lanak ematea. Ez zegoen ikasleak eta familiak laguntzerik. Zuren inguruan ere irratia ez zebilen.

Hasierako une horietan, atsekabetua eta etsiak jota sentitu zinen, zure ikasleengana iritsi nahi zenuelako, baina egoera jasanezina zen eta ez zegoen inolako komunikaziorik. Halaber, ikusi zenuen zure eskolara etrotzen ziren neskato batzuek orain bestelako ardura zituztela etxean, hala nola etxekoak eta etxea bera zaintzea.

Sumingarria zitzaizun zure ordezkari politikoek behar ziren bitartekoak ez jartzea hezkuntza une hain korapilatsu baina hain erabakigarri horietan etxe guztietara iristeko, haurrak hezteko bazterrean ez uzteko eta babes, segurtasun eta garapen espazioak sortzeko.

Errealitateari egiten zenion aurre; izan ere, haur batzuk ez zuten zure eskolarik jasoko egunetan, asteetan, hilabeteetan... Zuk ere ez zenekien, ziurgabetasuna nagusi baitzen mundua erdi-ereditik jo zuen egoera berri hartan, eta zuzenean eragiten zien haurrei eta haien hezkuntzari, desberdintasunean are arrakala handiagoa eraginda.

Yaniksaren istorioan oinarritua:

[Profesora Yaniksa para CME \(youtube.com\)](#)

Irakasleak animatu nahi ditugu minutu bat baino gutxiago irauten duen bideo hau ikustera, irakasle horren istorioa ezagutzeko, eta nola egin zion aurre pandemiari bere ikasleekin.

Argibideak CME-SAMEn 2021-2022. urteko unitate didaktikoetan aurkituko duzu:

[Mila milioi ahots](#)

3. ERANSKINA

ZERGATIK DA BEHARREZKOA LARRIALDI HEZKUNTZA?

CMEk aldeztzen eta aldarrikatzen du lehentasunezkoa dela hezkuntzak agenda politikoetan egon behar izatea, honako eginkizun hauek beteta larrialdi-egoeretan:

1. PREBENITU ETA BABESTEN DU

Haurrak urruntzen ditu bai gatazka-egoeretatik, bai haur soldadu gisa errekrutatuak izatetik, haurren sexu-esplotaziotik, pertsonen salerosketatik edo haurren ezkontzatik.

2. OSATU ETA INDARBERRITZEN DU

Gune estrategiko bat da, pertsonak eta, bereziki, indarkeria eta larrialdi-egoerak jasaten dituzten haurrek erresilientzia eta ahalduntzea eragiten duten harrera eta babes espazioak aurkitu ditzaten.

3. EMOZIONALKI SUSPERTZEN DU

Eskola prestakuntzarako eta adierazpen sozioemozionalerako gune bat da, eta ikasleei laguntza eta suspertze leku bat ematen die.

4. BERDINTASUNA SUSTATZEN DU

Eskola funtsezko tresna da, indarkeriarik gabeko eta berdintasunean nahiz diskriminaziorik ezean oinarritutako gizarteetarako ikaskuntzak eraiki ahal izateko urratsa baita.

5. AHALDUNTZEN DU

Pertsonei eta, bereziki, neskei, garapenerako eta bizitzarako prestatzeko aukera eskaintzen die, eta horrek, aldi berean, aldaketa sozialeko eragile izatea eta aukera eta eskubide berdinak izatea ahalbidetuko die.

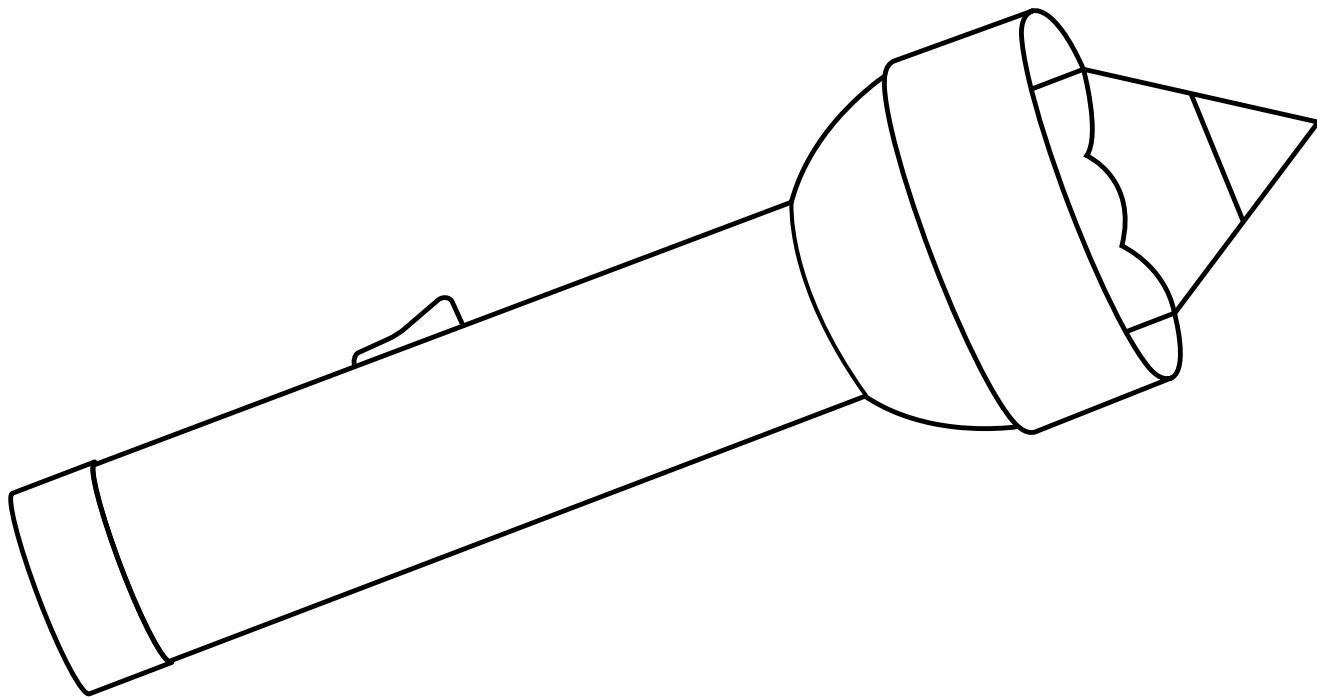
6. ERALDATZEN DU

Bizikidetza baketsua sustatzen duten eta bizitza duina izateko aukerak ematen dituzten gizarteak eraikitzeko espazioak.

Hezkuntza premiazko eskubidea da beti, eta ezin da eten. Hezkuntzarik gabe, larrialdi batek kaltetutako haurrek zailtasun gehiago dituzte aurrera egiteko.

4. ERANSKINA

ESKUARGIAREN SILUETA

5. ERANSKINA

BAIMEN ORRIA

GOGORATU: zuen ikastetxeko ikasleak agertzen diren irudiak, bideoak edo bestelako materialak argitaratu eta partekatzeko, ezinbestekoa da gurasoen/tutoreen edo legezko ordezkarien **baimen egokiak** izatea, Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainak irudiak bere sare sozialen bidez eta kanpainari lotutako erakundearen kanalen bidez zabalduko direla jakin ahala.

Zuen ahotsak Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainaren sare sozialetako kontuetatik (Facebook, Instagram, Twitter, Flickr, webgunea edo hedabideak) zabaldu eta altxatze aldera, helburu nagusia dela SAME zabaltzea eta 4. GJH betetzearen aldeko borroka egitea, honako hauetara animatzen zaituztegu:

Materialak eta argazkiak partekatzera zuen ikastetxeen eta hezkuntza-guneen webgunean eta/edo sare sozialetan, Espainiako CME etiketatuz (behean, CMEn kontuen zerrenda). Horrela, Espainiako CMEn zabalkunde handiagoa eman ahal izango digu, eta, horrela, herritar gehiagorengana iritsi.

Espainiako CMekin ere partekatu dezakezue materiala **comunicacion@cme-espana.org** helbidera bidaliz. Postan oinarritako informazioa sartzeko eskatzen dizuegu:

- Ikastetxearen/hezkuntza-gunearen izena:
- Parte-hartzaileak (Ikasmaila/Ikastaldea/Ikaskola):
- Data eta lekua (herria, udalerria, autonomia erkidegoa):

Garrantzitsua, mesedez, sartu honako paragrafo hau:

"[ENTITATEA]-k, Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainaren baitan egindako jardueretan parte hartzen duenez, irudiak tratatzeko baimena ematen du, eta Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpaina (CME) osatzen duten erakundeei ematen dizkie irudiak ustiatzeko eskubideak, posta honen bidez partekatzeko. Tratamenduaren helburua CME ezagutaraztea edo sustatzea da, bai eta parte-hartzaileen irudia, ahotsa eta materialak zabaltzea ere, CME osatzen duten erakundearen edozein komunikabide edo komunikazio-kanalen bidez. Datuak eskuratzeko, zuzentzeko, ezabatze, aurka egiteko edo bestelako eskubideak erabiltze aldera, jo dataprotection@educos.org helbide elektronikora, eta pribatutasun-politika kontsultatzeko, jo hona: <https://cme-espana.org/politica-de-privacidad/>. [ENTITATEA]-k bermatzen du badituela haurren eta nerabeen guraso/tutoreek eman beharreko baimenak haien datu pertsonalak eta irudiak tratatzeko eta CMeko kide diren erakundeei lagatzeko".

Irakurri dut eta onartzen dut. Sinadura eta zigilua:

www.cme-espana.org
HEZKUNTZAREN
Aldeko Mundu-kanpainia

Finantziatuta:

Nafarroako
Gobernua

Gobierno
de Navarra

